

**ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΝΕΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ,
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ»**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 25 Ιουνίου 2010, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης απέστειλε προς γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.), το σχέδιο Νόμου «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις - Ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την **κα Ρένα Μπαρδάνη** και τους **κ.κ. Ηλία Ηλιόπουλο, Γεώργιο Κουτσιμπογιώργο, Νικόλαο Λιόλιο, Νικόλαο Σκορίνη.**

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ν. Σκορίνης**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Μαρία Σταυρίδου** και οι **κ.κ. Αντώνης Βάγιας, Αθανάσιος Μπακαλέξης, Δημήτρης Μπούρλος** και **Φώτης Σκουλαρικής**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. μετείχε η επιστημονική συνεργάτις Δρ. Όλγα Αγγελοπούλου, η οποία είχε τον επιστημονικό συντονισμό της Ομάδας. Ερευνητική στήριξη παρείχε από πλευράς Ο.Κ.Ε. η **κα Δήμητρα Λαμπροπούλου**, Οικονομολόγος.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 2 Ιουλίου 2010.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητής ήταν ο **κ. Ν. Σκορίνης**, αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 5^{ης} Ιουλίου 2010, διατύπωσε την υπ' αριθ. 241 Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Περίληψη

Στην παρούσα Γνώμη, η ΟΚΕ καταρχήν υπενθυμίζει τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, τις οποίες έχει κατ'επανάληψη εκφράσει και τις οποίες το υπό κρίση σχέδιο νόμου φαίνεται να αγνοεί σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Και τούτο διότι αντιμετωπίζει το ασφαλιστικό σύστημα με ρυθμίσεις που περικόπτουν τις παροχές και τα κοινωνικά δικαιώματα, αυξάνοντας με βίαιο τρόπο τα όρια ηλικίας και μάλιστα σε ομάδες που χρήζουν ιδιαίτερης κοινωνικής προστασίας, όταν το ζητούμενο είναι η ενίσχυση του δίκαιου κοινωνικού κράτους. Ειδικότερα:

1. Επί της βασικής- αναλογικής σύνταξης.

Μία τομή που επιφέρει το σχέδιο νόμου στη δομή του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλειας είναι η εισαγωγή της βασικής και της αναλογικής σύνταξης. Επί της βασικής σύνταξης ως τμήματος της συνολικής σύνταξης των ασφαλισμένων, η ΟΚΕ παρατηρεί τα εξής:

(α) Αν και πρόκειται κατ' ουσίαν για διαφορετικού τύπου παροχές, **χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος και προσδιορίζεται το ίδιο ποσό (των 360 ευρώ) τόσο για τους άπορους ανασφάλιστους, όσο για τους συνταξιούχους, γεγονός που προκαλεί σύγχυση.**

(β) Σε ότι αφορά στους ασφαλισμένους, **η βασική σύνταξη - του ποσού των 360 ευρώ - γίνεται για την πλειοψηφία των συνταξιούχων το σημαντικότερο και βασικότερο κομμάτι της σύνταξής τους.** Αυτό συμβαίνει διότι το ποσοστό αναπλήρωσης που υπάρχει για την αναλογική σύνταξη **είναι πάρα πολύ χαμηλό.**

Επιπλέον, τα ποσοστά αναπλήρωσης θα υπολογίζονται επί των αποδοχών του συνόλου του ασφαλιστικού βίου, γεγονός που θα επιφέρει περαιτέρω σημαντικές μειώσεις των συντάξεων. Όλες αυτές οι αλλαγές σωρευτικά σημαίνουν σημαντικότερες μειώσεις των συντάξεων.

Παράλληλα, από τις διατάξεις του Σχεδίου Νόμου διαφαίνεται καθαρά ότι το Κράτος απεμπολεί την ευθύνη του καταρχάς για την επικουρική ασφάλιση. Πέραν όμως τούτου γίνεται φανερό ότι το Κράτος αποποιείται την ευθύνη του ακόμα και για την αναλογική και κάθε ασφαλιστική σύνταξη, αφού από 1.1.2015 το κράτος αναλαμβάνει την χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης, αλλά πουθενά δεν ορίζεται τι θα συμβεί αν δεν υπάρχουν στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης τα αναγκαία ποσά για την καταβολή των συντάξεων. Το γεγονός αυτό προκαλεί εύλογα το φόβο σχετικά

με το μέλλον των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση που οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν την απαραίτητη για την ικανοποίησή τους χρηματοδότηση. Ο ίδιος φόβος ισχύει για την αρχή της τριμερούς χρηματοδότησης και για τα ποσοστά επί του ΑΕΠ για τη χρηματοδότηση των ασφαλιστικών φορέων, που επίσης δεν επαναβεβαιώνονται με το υπό κρίση σχέδιο νόμου.

Επίσης, τονίζεται ότι η βούληση του νομοθέτη για την κατάργηση της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης και την αντικατάστασή τους με πολύ μικρότερα ποσά επιδοματικής φύσης, έχει μόνιμο χαρακτήρα

Υπογραμμίζεται δε ότι το πιο αρνητικό σημείο και η πεμπτουσία της επιχειρούμενης μεταβολής, έγκειται στην εμφανιζόμενη «απομάκρυνση» της κρατικής εγγύησης από την χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης που μετατρέπει την κοινωνική ασφάλεια σε κοινωνική «ανασφάλεια», εφόσον δεν προβλέπεται εξασφάλιση παρά μόνον για τη βασική σύνταξη.

2. Επί των νέων ορίων ηλικίας.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι, ακόμα και εάν υπήρχε ανάγκη για αλλαγές, τόσο βίαιες ανατροπές ανατρέπουν ώριμες προσδοκίες και φυσικά του οικογενειακού προγραμματισμού καθώς πλήττουν την αξιοπιστία της κοινωνικής ασφάλισης. Για παράδειγμα, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης από το ΙΚΑ των μητέρων με ανήλικα τέκνα αυξάνεται από το 55^ο στο 65^ο (δηλαδή κατά 10 χρόνια) μέσα σε δύο μόλις χρόνια.

3. Επί των εξαιρέσεων από τις επεργόμενες μεταβολές.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το παρόν σχέδιο νόμου εισάγει εξαιρέσεις που χρήζουν αιτιολόγησης. Έτσι λ.χ. εισάγεται εξαίρεση των ασφαλισμένων στο ΕΤΑΠ-ΜΜΕ από τον υπολογισμό της σύνταξης με βάση τις αποδοχές όλου του ασφαλιστικού βίου.

Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι σημαντικότερα θέματα παραπέμπονται να ρυθμιστούν με υπουργικές αποφάσεις (π.χ. ο τρόπος εφαρμογής του εργόσημου), γεγονός που καθιστά το σχέδιο νόμου αναποτελεσματικό ως προς την εφαρμογή του.

Όσον αφορά **τα εργασιακά θέματα**, εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το Σχέδιο Νόμου (Σχ/Ν) με θέμα «**Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις. Ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις**» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης περιλαμβάνει 77 άρθρα, καταναμημένα σε 11 Κεφάλαια, τα οποία διακρίνονται σε δύο Μέρη.

Το **Πρώτο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα άρθρα **1-5** και αφορά στις βασικές συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις. Ειδικότερα, προσδιορίζει τη βασική και αναλογική σύνταξη καθώς επίσης ρυθμίζει θέματα διαδοχικής ασφάλισης.

Το **Δεύτερο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα άρθρα **6-9** και αναφέρεται στην αναμόρφωση του πλαισίου αναπηρικών συντάξεων. Συγκεκριμένα, από 1.1.2011 στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δημιουργείται Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), στο οποίο υπάγεται το Ειδικό Σώμα Ιατρών Υγειονομικών Επιτροπών Αναπηρίας του άρθρου 6 του ν. 2556/1997, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 152 του ν.3655/2008.

Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, μετά από γνώμη Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά εκπρόσωπος που υποδεικνύεται από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜεΑ), εκδίδεται Ενιαίος Κανονισμός Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας για όλους τους Ασφαλιστικούς Φορείς και το Δημόσιο με εκατοστιαία αναλογία.

Το **Τρίτο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα άρθρα **10-19** και αφορά στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και στους αναγνωριζόμενους χρόνους.

Όσον αφορά τις επικουρικές συντάξεις, προβλέπεται ότι εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή καλεί τους Επικουρικούς Φορείς, Τομείς και Αυτοτελείς Κλάδους να αποστείλουν τα απαραίτητα στοιχεία για την εκπόνηση των αναλογιστικών μελετών. Επίσης, τα Διοικητικά Συμβούλια των ανωτέρω φορέων εντός δύο μηνών από τη διαβίβαση της μελέτης καθορίζουν το ποσοστό αναπλήρωσης των συντάξεων, σύμφωνα με τις προτάσεις της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Επιπλέον, καταρτίζεται ο νέος πίνακας Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων για όλους τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης με απόφαση του

Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ύστερα από γνώμη της προβλεπόμενης από την παράγραφο 1 του άρθρου 20 του ν. 3790/2009, Διαρκούς Επιτροπής Κρίσεως Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων και γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης (Σ.Κ.Α.).

Το **Τέταρτο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 20-24** και ρυθμίζει θέματα ασφάλισης σε ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΕΤΕΑΜ, ΟΕΚ και ΟΓΑ.

Επίσης, εισάγεται η έκδοση ειδικού εργόσημου για την αμοιβή και παρακράτηση εισφορών των περιστασιακά απασχολούμενων. Η ίδια διαδικασία προβλέπεται και για την αμοιβή και παρακράτηση εισφορών των περιστασιακά απασχολούμενων σε επιχειρήσεις επισιτισμού και θεάματος-ακροάματος. Ακόμη, προβλέπεται ότι κάθε ζήτημα περί υπαγωγής ή εξαιρέσης συγκεκριμένης μορφής απασχόλησης ή παροχής υπηρεσιών στις διατάξεις του παρόντος άρθρου επιλύεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης.

Σημειώνεται δε ότι η παράβαση των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου και η μη πληρωμή με εργόσημο συνεπάγεται πρόστιμο ίσο με το 50πλάσιο του ημερομίσθιου του ανειδίκευτου εργάτη.

Το **Πέμπτο Κεφάλαιο** συμπεριλαμβάνει τα **άρθρα 25 και 26**, που αφορούν στις προσαυξήσεις των συνάξεων πέρα των 35 ετών και στα προγράμματα εθελουσίας εξόδου αντίστοιχα.

Το **Έκτο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 27-36** και ρυθμίζει θέματα διοικητικής οργάνωσης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Μεταξύ άλλων, προβλέπεται το Εθνικό Σύστημα Παροχής Υπηρεσιών Υγείας. Προς την κατεύθυνση αυτή συστήνεται στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Συμβούλιο Συντονισμού, για την ομαλή μετάβαση στο ενιαίο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών υγείας στον πληθυσμό της χώρας.

Επιπρόσθετα, συγκροτούνται μικτά κλιμάκια για την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, τα οποία διενεργούν επιτόπιους ελέγχους στις κάθε είδους επιχειρήσεις που λειτουργούν σε όλη την επικράτεια για τη διαπίστωση των απασχολούμενων και μη ασφαλισμένων στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.).

Ακόμη, συστήνεται Κέντρο Πληροφόρησης Ασφαλισμένων και Συνταξιούχων (Κ.Π.Α.Σ.) σε επίπεδο Αυτοτελούς Τμήματος, η οποία υπάγεται απευθείας στην

Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Επίσης, προβλέπεται Ενιαίο Σύστημα Ελέγχου Συντάξεων, για τη λειτουργία του οποίου αρμόδιος φορέας ορίζεται η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ ΑΕ.).

Το **Έβδομο Κεφάλαιο** περιέχει τα άρθρα **37-44** και αναφέρεται σε θέματα οικονομικής οργάνωσης.

Ειδικότερα, ορίζεται ότι από 1.1.2015 το κράτος αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης όλων των Φ.Κ.Α., αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του ΝΑΤ, πλην των Ε.Τ.Α.Α., Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. και του συστήματος ασφάλισης προσωπικού της ΤτΕ. Το ποσό αυτό επιμερίζεται στους οργανισμούς ανάλογα με τον αριθμό των δικαιούχων και των ποσών που καταβάλλονται.

Ακόμη, από 1.8.2010 θεσπίζεται Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ) το οποίο συστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 149 του ν. 3655/2008. Σημειώνεται δε ότι σκοπός του Λογαριασμού αυτού είναι η κάλυψη ελλειμμάτων των κλάδων κύριας σύνταξης ΦΚΑ.

Επίσης, από 1.1.2011 η σύνταξη και οι λοιπές συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται στους δικαιούχους όλων των Ασφαλιστικών Οργανισμών κύριας και επικουρικής ασφάλισης, διαχωρίζονται λογιστικά στο οργανικό και στο προνοιακό τμήμα.

Το **Όγδοο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 45-52**. Το Κεφάλαιο αυτό αφορά στο θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων και αξιοποίησης της περιουσίας των Φ.Κ.Α.

Το **Ένατο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 53-62** και ρυθμίζει θέματα οφειλόμενων εισφορών. Μεταξύ άλλων, στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων συστήνεται Ειδική Επιτροπή Ρύθμισης Εσόδων.

Το **Δέκατο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 63-72**, και ρυθμίζει θέματα ασφάλισης του προσωπικού των Φ.Κ.Α., της Τράπεζας της Ελλάδος, των Ο.Τ.Α. και των συντακτών των ηλεκτρονικών εφημερίδων. Με το άρθρο 68 ρυθμίζονται οι συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών με το Δημόσιο.

Το **Ενδέκατο Κεφάλαιο** περιλαμβάνει τα **άρθρα 73-77** και ρυθμίζει εργασιακά θέματα για τις ανάγκες εφαρμογής του Προγράμματος Σταθερότητας της ελληνικής οικονομίας.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Α. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ.

Το υπό κρίση σχέδιο νόμου για το ασφαλιστικό σύστημα δεν επιφέρει απλώς μεταβολές και προσαρμογές χάριν της εξασφάλισης της βιωσιμότητάς του, αλλά αλλάζει ριζικά τη δομή και ανατρέπει τη φιλοσοφία της κοινωνικής ασφάλειας όπως την γνωρίζουμε στη χώρα μας.

Πριν διατυπώσει τις ειδικότερες παρατηρήσεις της, η ΟΚΕ επιθυμεί να επαναλάβει τις **βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας** και οι οποίες, αν και έχουν κατ' επανάληψη εκφραστεί¹, παραμένουν επίκαιρες και επαναβεβαιώνονται:

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

α. Η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, καθολική και υποχρεωτική για όλους τους εργαζόμενους, Έλληνες και νόμιμα εγκατεστημένους αλλοδαπούς.

β. Το Κράτος εγγυάται τη βιωσιμότητα, τη λειτουργία, τη σταθερή χρηματοδότηση και τον κοινωνικό χαρακτήρα του συστήματος υγείας, πρόνοιας και συνταξιοδότησης στη χώρα μας.

γ. Το ασφαλιστικό σύστημα θα πρέπει να διέπεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης των πολιτών της χώρας και να είναι κοινωνικά δίκαιο, οικονομικά βιώσιμο και να προάγει την αλληλεγγύη των γενεών.

δ. Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση πρέπει να συνδέεται με την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος προς την κατεύθυνση της δικαιότερης κατανομής των βαρών.

ε. Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση θα πρέπει επίσης να συνδέεται με μία ενεργή και αποτελεσματική πολιτική για την αύξηση της απασχόλησης.

στ. Η πολιτική στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει να συνεκτιμά και τις αναπτυξιακές παραμέτρους των μέτρων που λαμβάνονται. Και αυτό γιατί η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος έχει επιπτώσεις σε κρίσιμα μεγέθη της οικονομίας, όπως στην ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα, μεγέθη τα οποία με τη σειρά τους θα καθορίσουν και τις δυνατότητες του ίδιου του ασφαλιστικού συστήματος.

---

¹ Γνώμη 75, Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, Ιούνιος 2002. Βλ. και Γνώμη 158 επί της Εθνικής Έκθεσης για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη, Αύγουστος 2006.

ζ. Η διοίκηση των ασφαλιστικών ταμείων κύριας ασφάλισης θα πρέπει να βασίζεται στην ίση τριμερή εκπροσώπηση κράτους, εργοδοτών και εργαζομένων².

η. Λόγοι αποτελεσματικότητας αλλά και η προαναφερθείσα αρχή της ισότητας, επιβάλλουν την εντατικοποίηση των προσαθειών για τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής και τον έλεγχο της αδήλωτης εργασίας, αρνητικά φαινόμενα που χαρακτηρίζουν το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα.

θ. Η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού μας συστήματος συνδέεται και με το δημογραφικό ζήτημα της χώρας μας, που συνιστά ένα μείζον ζήτημα που την επηρεάζει. Για την αντιμετώπιση αυτού του θέματος θα πρέπει να διαμορφωθούν άμεσα αποτελεσματικές πολιτικές. Προς την κατεύθυνση αυτή δεν έχουν γίνει ούτε καν βήματα.

Ι. Οι εκάστοτε αλλαγές στο Ασφαλιστικό Σύστημα δεν πρέπει να ανατρέπουν ώριμες προσδοκίες, αλλά να αναβαθμίζουν το σύστημα και να ενδυναμώνουν τις σχέσεις αξιοπιστίας κράτους-πολίτη, ώστε να αναπτύσσεται και ενισχύεται η ασφαλιστική συνείδηση.

Το παρόν Σχέδιο Νόμου σε πολύ μεγάλο βαθμό αγνοεί τις αρχές αυτές. Και τούτο διότι αντιμετωπίζει το ασφαλιστικό σύστημα με ρυθμίσεις που περικόπτουν τις παροχές και τα κοινωνικά δικαιώματα, αυξάνοντας με βίαιο τρόπο τα όρια ηλικίας και μάλιστα σε ομάδες που χρήζουν ιδιαίτερης κοινωνικής προστασίας, όταν το ζητούμενο είναι η ενίσχυση του δίκαιου κοινωνικού κράτους. Ειδικότερα:

4. Επί της βασικής- αναλογικής σύνταξης.

Μία από τις βασικότερες αλλαγές που επιφέρει στη δομή του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλειας είναι η εισαγωγή της βασικής και της αναλογικής σύνταξης. Βασική όμως σύνταξη που θεσμοθετείται ονομάζεται εκείνη η παροχή που χορηγείται σε κάθε συνταξιούχο μαζί με τη λεγόμενη «αναλογική» σύνταξη, αλλά και αυτή που δίδεται στους άπορους ανασφάλιστους. Η χορηγούμενη στους ασφαλισμένους είναι αυτή που βασίζεται στις ασφαλιστικές εισφορές και στο χρόνο ασφάλισης και η οποία χορηγείται από το υφιστάμενο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Η βασική αυτή σύνταξη χορηγείται ολόκληρη (360 ευρώ) μαζί με την αναλογική σύνταξη σε κάθε συνταξιούχο. Επί της βασικής σύνταξης ως τμήματος της συνολικής σύνταξης των ασφαλισμένων, η ΟΚΕ παρατηρεί τα εξής:

---

² Εφόσον πρόκειται για μισθωτούς, καθώς για τους αυτοαπασχολούμενους η αρχή αναφέρεται σε ίση διμερή εκπροσώπηση.

(α) Αν και πρόκειται κατ' ουσίαν για διαφορετικού τύπου παροχές, χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος και προσδιορίζεται το ίδιο ποσό των (360 ευρώ) τόσο για τους άπορους ανασφάλιστους, όσο για τους συνταξιούχους, γεγονός που προκαλεί σύγχυση.

(β) Σε ότι αφορά στους ασφαλισμένους, η βασική σύνταξη - του ποσού των 360 ευρώ - γίνεται για την πλειοψηφία των συνταξιούχων το σημαντικότερο και βασικότερο κομμάτι της σύνταξής τους.

Αυτό συμβαίνει διότι το ποσοστό αναπλήρωσης που υπάρχει για την αναλογική σύνταξη είναι πάρα πολύ χαμηλό. Το σχέδιο νόμου αναφέρει συγκεκριμένα ποσοστά επί τοις εκατό ανά έτος ασφάλισης, εξακολουθούν όμως να υφίστανται ασάφειες ως προς εκείνα που θα ισχύουν για τον υπολογισμό της αναλογικής σύνταξης, οι οποίες θα πρέπει να απαντηθούν.

Επιπλέον, τα (ούτως ή άλλως χαμηλά) ποσοστά αναπλήρωσης θα υπολογίζονται επί των αποδοχών του συνόλου του ασφαλιστικού βίου, γεγονός που θα επιφέρει περαιτέρω σημαντικές μειώσεις των συντάξεων.

Και ακόμα, το να φθάσει κανείς ένα υψηλότερο και καλύτερο ποσοστό αναπλήρωσης αυξάνοντας τα χρόνια ασφάλισής του θα είναι ολοένα και πιο δύσκολο, διότι θα υπάρχει - όπως και σήμερα εξάλλου - δυσκολία έως και αδυναμία εξεύρεσης απασχόλησης για 20, 30 και 40 χρόνια. Αυτή η δυσκολία δεν αμβλύνεται από τους αναγνωριζόμενους χρόνους ασφάλισης, δεδομένου ότι - όπως αναφέρεται αναλυτικότερα στην κατ' άρθρον αξιολόγηση - η αναγνώριση γίνεται υπό την προϋπόθεση της εξαγοράς και, άρα, θα καλούνται οι ασφαλισμένοι να πληρώσουν σημαντικότερα ποσά που ενδεχομένως δεν θα διαθέτουν, ενώ δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα έχουν και αντίστοιχη ωφέλεια.

Όλες αυτές οι αλλαγές σωρευτικά σημαίνουν σημαντικότερες μειώσεις των συντάξεων.

Επιπλέον, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι με τον προτεινόμενο από το Σχέδιο Νόμου συνδυασμό βασικής & αναλογικής σύνταξης, δεν δίδονται κίνητρα για την ασφάλιση και τελικώς η δήλωση της απασχόλησης ειδικά για τα πρώτα χρόνια ασφάλισης δεν θα αποφέρει στο συνταξιούχο - κυρίως όταν έχει χαμηλές αποδοχές - ιδιαίτερα συνταξιοδοτικά οφέλη. Μία τέτοια εξέλιξη προφανώς δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη ασφαλιστικής συνείδησης ούτε στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, που σήμερα είναι το μεγάλο ζητούμενο.

Η πρόβλεψη της βασικής «σύνταξης» για τους ανασφάλιστους είναι μία ρύθμιση προς τη θετική κατεύθυνση, αλλά πρέπει να επισημανθεί ότι δεν πρόκειται - όπως ενδεχομένως φαίνεται εκ πρώτης όψεως - για μία γενικού χαρακτήρα προνοιακή παροχή, αφού η βασική «σύνταξη» δεν δίδεται σε οποιονδήποτε βρίσκεται σε κατάσταση φτώχειας (υπό ορισμένες έστω άλλες προϋποθέσεις), αλλά μόνον στους ηλικιωμένους και, συγκεκριμένα, σε όποιον έχει συμπληρώσει το 65^ο έτος της ηλικίας του. Με αυτό το δεδομένο, η ΟΚΕ παρατηρεί **ότι η βασική «σύνταξη» είναι μία παραλλαγή της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα που σήμερα χορηγείται από τον ΟΓΑ και χρηματοδοτείται από το Κράτος, ανέρχεται δε επίσης στο ποσό των 360 ευρώ.** Επιπλέον, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι σημερινοί δικαιούχοι της σύνταξης ανασφάλιστου υπερήλικα δικαιούνται υγειονομικής περίθαλψης, ενώ το Σχέδιο Νόμου δεν διευκρινίζει εάν οι δικαιούχοι της βασικής «σύνταξης» θα απολαμβάνουν παροχών υγείας.

(γ) Παράλληλα, από τις διατάξεις του Σχεδίου Νόμου διαφαίνεται καθαρά ότι **το Κράτος απεμπολεί την ευθύνη του καταρχάς για την επικουρική ασφάλιση** (βλ. άρθρο 15 παρ. 5, στην οποία προβλέπεται ότι από την 1.1.2011 το Κράτος δεν καλύπτει κανένα τρέχον ή και μελλοντικό έλλειμμα των επικουρικών ταμείων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής). Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι ο κλάδος σύνταξης του ΙΚΑ κατανάλωσε με τη μορφή δανεισμού χωρίς επιστροφή, τα αποθεματικά του ΕΤΕΑΜ και επιβάρυνε τα οικονομικά του με την ένταξη σε αυτό προβληματικών επικουρικών ταμείων και άλλων κλάδων επικούρησης. Το σημαντικό αυτό παράγοντα ο νομοθέτης φαίνεται να τον αγνοεί. **Πέραν όμως τούτου γίνεται φανερό ότι το Κράτος αποποιείται την ευθύνη του ακόμα και για την αναλογική και κάθε ασφαλιστική σύνταξη, αφού (σύμφωνα με το άρθρο 37) από 1.1.2015 το κράτος αναλαμβάνει την χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης, αλλά πουθενά δεν ορίζεται τι θα συμβεί αν δεν υπάρχουν στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης τα αναγκαία ποσά για την καταβολή των συντάξεων.**

Στο ίδιο πλαίσιο η ΟΚΕ εντάσσει και το άρθρο 11 παρ. 2 του Σχεδίου Νόμου, το οποίο προβλέπει ότι «Από την 1.1.2011 και ανά διετία η Εθνική Αναλογιστική Αρχή εκπονεί αναλογιστικές μελέτες, οι οποίες επικυρώνονται από την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αντικείμενο τη συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης της εθνικής συνταξιοδοτικής δαπάνης. Με ειδικό νόμο ανακαθορίζονται οι συντάξεις με στόχο τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. *Το ύψος των ανωτέρω δαπανών,*

προβαλλόμενο έως το έτος 2060, δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιθώριο αύξησης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, με έτος αναφοράς το 2009».

Η πρόβλεψη αυτή - σε συνδυασμό με την παράλειψη αναφοράς της εγγύησης των συντάξεων από το Κράτος - προκαλεί εύλογα το φόβο σχετικά με το μέλλον των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση που οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν την απαραίτητη για την ικανοποίησή τους χρηματοδότηση. Ο ίδιος φόβος ισχύει για την αρχή της τριμερούς χρηματοδότησης και για τα ποσοστά επί του ΑΕΠ για τη χρηματοδότηση των ασφαλιστικών φορέων, που επίσης δεν επαναβεβαιώνονται με το υπό κρίση ΣχΝ.

Στα παραπάνω προστίθεται και η σημαντικότερη μείωση των συντάξεων που ήδη νομοθετήθηκε, δηλαδή η κατάργηση της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης και η αντικατάστασή τους με πολύ μικρότερα ποσά επιδοματικής φύσης. Και η προτεινόμενη, εξάλλου, βασική σύνταξη ανασφάλιστων καταβάλλεται (όπως προβλέπει το άρθρο 2 παρ. 1 για 12 μήνες). Από αυτές τις ρυθμίσεις προκύπτει η βούληση του νομοθέτη ότι η επιλογή για κατάργηση της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης έχει μόνιμο χαρακτήρα.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές και ικανές να προκαλέσουν πολύ μεγάλη φτώχεια στους ηλικιωμένους της χώρας και να κλονίσουν την κοινωνική ειρήνη. Παράλληλα, η εμφανιζόμενη «απομάκρυνση» της κρατικής εγγύησης από την χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης, μετατρέπει την κοινωνική ασφάλεια σε κοινωνική «ανασφάλεια» και, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, σε αυτό έγκειται και το πιο αρνητικό σημείο και η πεμπτουσία της επιχειρούμενης μεταβολής.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι από το σύνολο των διατάξεων του Σχεδίου Νόμου, αν και δεν προβλέπεται ρητά, πάντως κατ' αποτέλεσμα η ασφαλιστική σύνταξη όπως σήμερα τη γνωρίζουμε χάνει τα κοινωνικά της χαρακτηριστικά και γίνεται αβέβαιη αποκτώντας ένα χαρακτήρα σχεδόν «κεφαλαιοποιητικό», υπό την έννοια ότι μάλλον θα καταβάλλεται αν υπάρχουν πόροι αλλιώς δεν θα υπάρχει εξασφάλιση παρά μόνον για τη βασική σύνταξη.

5. Επί των νέων ορίων ηλικίας.

Με τις μεταβολές των ορίων ηλικίας επέρχονται πολύ σημαντικές αυξήσεις στα όρια συνταξιοδότησης εντός πολύ μικρού χρονικού διαστήματος. Με τον τρόπο αυτό επέρχονται δραστικές παρεμβάσεις στις ώριμες προσδοκίες των ασφαλισμένων. Ακόμα και εάν υπήρχε ανάγκη για αλλαγές, τόσο βίαιες ανατροπές ανατρέπουν

ώριμες προσδοκίες και φυσικά του οικογενειακού προγραμματισμού καθώς πλήττουν την αξιοπιστία της κοινωνικής ασφάλισης. Έτσι λ.χ.:

(α) το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης από το ΙΚΑ των μητέρων με ανήλικα τέκνα αυξάνεται από το 55^ο στο 65^ο (δηλαδή κατά 10 χρόνια) μέσα σε δύο μόλις χρόνια,

(β) το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων γυναικών με 25 χρόνια ασφάλισης στους φορείς αυτοαπασχολούμενων, αυξάνεται από το 50^ο στο 65^ο (δηλαδή κατά 15 χρόνια) επίσης μέσα σε δύο μόλις χρόνια,

(γ) το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων γυναικών με 25 χρόνια ασφάλισης στο ΤΣΕΥΠΘ, Τεχν. Τύπου, αυξάνεται από το 55^ο στο 65^ο (δηλαδή κατά 10 χρόνια) επίσης μέσα σε δύο μόλις χρόνια,

(δ) το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων στα ΒΑΕ αυξάνεται κατά μία πενταετία τουλάχιστον, δυσχεραίνοντας σε πολύ μεγάλο βαθμό την πραγματική δυνατότητα εξόδου με τις διατάξεις των ΒΑΕ, κ.α.

Αλλαγές ορίων ηλικίας που γίνονται με «άλματα», μόνον κατ' επίφαση είναι μεταβατικές αφού - ακόμα και αν οι αλλαγές γίνονται σταδιακά - ανατρέπουν απότομα τα προηγούμενα καθεστώς.

Με τις μεταβολές που επήλθαν στην Επιτροπή της Βουλής, βελτιώνεται οριακά η κατάσταση αλλά επί της ουσίας το πρόβλημα εξακολουθεί να υπάρχει.

6. Επί των εξαιρέσεων από τις επερχόμενες μεταβολές.

Μία από τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την κοινωνική ασφάλιση είναι, όπως προαναφέρθηκε, η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Η αρχή αυτή πρέπει να είναι ακόμα πιο ισχυρή και ακόμα πιο κοντά στην αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης όταν υπάρχουν δυσμενείς μεταβολές. Παράλληλα, δεν πρέπει η αρχή της ίσης μεταχείρισης να συνεπάγεται την εξίσωση προς τα κάτω, αλλά πρέπει να υπάρχει πραγματική μέριμνα για την προαγωγή των παροχών όλων των ασφαλισμένων.

Το υπό κρίση Σχέδιο Νόμου επιφέρει τις δυσμενέστερες ανατροπές και τις αμεσότερες μεταβολές των τελευταίων δεκαετιών στο ασφαλιστικό σύστημα και, ταυτόχρονα, εισάγει εξαιρέσεις. Έτσι λ.χ. εισάγεται εξαίρεση των ασφαλισμένων στο ΕΤΑΠ-ΜΜΕ από τον υπολογισμό της σύνταξης με βάση τις αποδοχές όλου του ασφαλιστικού βίου. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι εξαιρέσεις χρήζουν αιτιολόγησης.

Επιπροσθέτως, το Σχέδιο Νόμου δεν αίρει τις στρεβλώσεις και τις αδικίες που έχουν δημιουργηθεί από θεσμοθετημένους πόρους της Κοινωνικής Ασφάλισης (εισφορές και κοινωνικοί πόροι). Κατά την ΟΚΕ η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού

συστήματος πρέπει να διασφαλιστεί ενιαία, στα πλαίσια της ευρύτερης κοινωνικής αλληλεγγύης και της δίκαιης αναδιανομής του εισοδήματος³.

Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι για μία ακόμη φορά σημαντικότερα θέματα παραπέμπονται να ρυθμιστούν με υπουργικές αποφάσεις (π.χ. ο τρόπος εφαρμογής του εργόσημου), γεγονός που καθιστά το Σχέδιο Νόμου αναποτελεσματικό ως προς την εφαρμογή του.

4. Επί μέρους διατάξεις του Ν/Σ όπως για παράδειγμα οι ρυθμίσεις για τη διαδοχική πιστοποίηση της αναπηρίας κ.ά., κινούνται σε θετική κατεύθυνση γιατί αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα ουσιαστικά προβλήματα διαφόρων ομάδων ασφαλισμένων. Η θετική γνώμη μας γι' αυτές τις ρυθμίσεις αποτυπώνεται στα σχετικά άρθρα.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Οι εργασιακές ρυθμίσεις εκπορεύονται από τα δύο αντίστοιχα Μνημόνια της 3ης-5-2010 που κατήρτισε το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου⁴ και αφορούν στο συμφωνημένο Σχέδιο Προγράμματος εφαρμογής του μηχανισμού στήριξης.

Στις 5 Μαΐου 2010 ψηφίστηκε από τη Βουλή και ισχύει ο Νόμος 3845/2010 (ΦΕΚ Α' 65/6-5-2010)⁵ βάσει του άρθρου 3 του οποίου προσαρτώνται ως αναπόσπαστο μέρος του, τα δυο Μνημόνια .

Ο νόμος αυτός έχει καταλυτική ισχύ και περιέχει, ανάμεσα σε άλλα, αυστηρότατες ρυθμίσεις, ορισμένες από τις οποίες εξειδικεύονται στο υπό συζήτηση Σχ/Ν. Ο νόμος αυτός δεν έχει γίνει δε αντικείμενο κοινωνικού διαλόγου ή διαβούλευσης παρά το γεγονός ότι επεμβαίνει στο περιεχόμενο των ΣΣΕ αναλαμβάνοντας λ.χ. και διεθνή υποχρέωση για το πάγωμα των μισθών στον ιδιωτικό τομέα. Το δε παρόν Σχ/Ν παραδόθηκε με καθυστέρηση στην ΟΚΕ χωρίς να υπάρξει

---

³ Γνώμη 89, Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις, Απρίλιος 2003, Γνώμη 159, Αναδιάρθρωση των κλάδων Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΤΣΜΕΔΕ) και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Σεπτέμβριος 2006, Γνώμη 194, «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις», Μάρτιος 2008.

⁴ (Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής

⁵ Νόμος 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη - μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο»

η άνεση χρόνου στη διαβούλευση που επιβάλλει η κρισιμότητα των θεμάτων που ρυθμίζονται.

Επισημαίνεται επιπλέον η σπουδή της κυβέρνησης να συμπτύξει τις εργασιακές ρυθμίσεις στο παρόν Σχ/Ν μαζί με τα ασφαλιστικά θέματα, παρά το γεγονός ότι η χρονική υποχρέωση που έχει από τα 2 μνημόνια προβλέπει την έναρξη του κοινωνικού διαλόγου τον Ιούνιο 2010 με υποχρέωση νομοθέτησης τον Δεκέμβριο του 2010.

Α' Αποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Οι διατάξεις του Σχεδίου Νόμου για τα εργασιακά ζητήματα δεν θα έπρεπε να προταθούν σε μία τόσο δύσκολη συγκυρία, στην οποία οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι πλήττονται βαρύτατα και δυσανάλογα. Απεναντίας, θα έπρεπε να υπάρχει πραγματική μέριμνα για την εξάλειψη του εντεινόμενου φόβου και της ανασφάλειας που βιώνουν σήμερα οι εργαζόμενοι.

Οι διατάξεις του Σχεδίου Νόμου για τα εργασιακά ζητήματα επιβαρύνουν μονομερώς τους εργαζόμενους, περιορίζοντας συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματά τους. Δεν υπάρχει καμία οικονομική τεκμηρίωση των μέτρων αυτών ως προς την συμβολή τους στην ανταγωνιστικότητα της χώρας ενώ επιβάλλονται χωρίς το απαιτούμενο και απολύτως αναγκαίο εξισορροπητικό πλέγμα μέτρων κοινωνικής προστασίας που θα μπορούσε να αποτελέσει αντιστάθμισμα για τις επερχόμενες επιβαρύνσεις. Ακόμα, κι αν στο μέλλον η ελληνική Κυβέρνηση προβεί στη λήψη μέτρων για ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, τα μέτρα αυτά δεν θα μπορούν αποτελεσματικά να θεραπεύσουν το βαρύ πλήγμα που θα έχουν ήδη υποστεί στα εργασιακά και οικονομικά τους συμφέροντα οι εργαζόμενοι (και κυρίως οι ευάλωτοι) από τις πολλαπλές, αλυσιδωτές, παράλληλες και δευτερογενείς παρενέργειες.

Με αυτό το σύνολο μέτρων μεταβάλλεται με τρόπο μη αναστρέψιμο και μόνιμο το ισχύον σύστημα εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας. Οι ρυθμίσεις για τα εργασιακά συνιστούν κρατική επέμβαση στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις για τη ρύθμιση των κατώτατων όρων αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (μισθοί και όροι ασφαλείας) και συντελούν στη μη τήρηση της θεμελιώδους υποχρέωσης του Κράτους για σεβασμό των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, όπως προστατεύονται από τις ΔΣΕ υπ.αριθμ. 98 και 154.

Η επέμβαση στη συλλογική αυτονομία μετά τη λήψη των συγκεκριμένων διαρκών, χαρακτηριζόμενων ως «διαρθρωτικών», μέτρων, έγινε από την ελληνική Κυβέρνηση με την επίκληση μεν του εθνικού συμφέροντος, αλλά κατά προφανή παράβαση των αρχών της αναλογικότητας και του αναγκαίου μέτρου επιβάλλοντας δυσανάλογους περιορισμούς στην εργατική συνιστώσα του κοινωνικού συνόλου. Και τούτο διότι:

- Τα μέτρα είναι παντελώς αδικαιολόγητα: Δεν υφίσταται καμία εύλογη σχέση, ούτε μετρήσιμο οικονομικό αποτέλεσμα, ανάμεσα στην έκταση, την ένταση και τη διάρκεια των περιορισμών αυτών στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας και στον επιδιωκόμενο σκοπό που είναι η λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων για την αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας (μείωση του εθνικού χρέους και ελλείμματος), την υλοποίηση του Προγράμματος Σταθερότητας και την εδραίωση της εμπιστοσύνης των ευρωπαϊών εταίρων και των διεθνών αγορών προς την Ελλάδα.
- Τα μέτρα αυτά έχουν δυσανάλογα επώδυνες επιπτώσεις στους εργαζόμενους καθώς αποδυναμώνουν το θεμελιώδες δικαίωμα να επεκτείνουν και να προστατεύσουν τα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντά τους και τη διαπραγματευτική τους θέση και ικανότητα.
- Επιπλέον, η αποδυνάμωση αυτή σε συνδυασμό με τα οικονομικά μέτρα που πλήττουν ανεπανόρθωτα το εισόδημα των εργαζόμενων και των συνταξιούχων θα έχει πολλαπλές, αλυσιδωτές, παράλληλες και δευτερογενείς παρενέργειες.

Ως εκ τούτου, με τη δραστική αποδυνάμωση της θέσης του εργαζόμενου στην αγορά εργασίας διαταράσσεται η κοινωνική ισορροπία και συνοχή. Στην κατεύθυνση αυτή συμβάλλει και η αναπόφευκτη δημιουργία ενός ιδιότυπου ανταγωνισμού κατωτάτων ορίων εργασίας με την κάμψη της αρχής της ισότητας στην απασχόληση και την έξαρση των άμεσων, έμμεσων αλλά και των πολλαπλών διακρίσεων εις βάρος κατηγοριών εργαζόμενων όπως οι νέοι αλλά και οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι, ιδιαίτερα με τη ρύθμιση περί δυνατότητας αμοιβής των νέων έως 25 ετών με διαφορετικά όρια αμοιβής.

Το κριτήριο της αναγκαιότητας που επικαλείται η ελληνική Κυβέρνηση για την επιβολή αυτών των περιορισμών δεν μπορεί να φτάσει μέχρι του σημείου προσβολής του πυρήνα των αντίστοιχων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς «αναγκαίο» είναι το μέτρο που θεωρείται κατ'ουσία και τρόπο εφαρμογής

κατάλληλο σε μία δημοκρατική κοινωνία που σέβεται και θωρακίζει την ανθρώπινη αξία, την αρχή της ισότητας, την αξιοπρεπή εργασία και τη συλλογική αυτονομία.

B' Αποψη:

Οι μεταβολές που επέρχονται στα εργασιακά ζητήματα εν μέρει κινούνται προς τη θετική κατεύθυνση αίροντας υφιστάμενα προβλήματα (π.χ. στο ζήτημα της υποχρεωτικής διαίτησας), και εν μέρει είναι δεκτικές βελτιώσεων (π.χ. στο ζήτημα των ομαδικών απολύσεων). Ισχύουν οι παρατηρήσεις της κατ' άρθρον αξιολόγησης.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρο 1

Με το άρθρο 1 εισάγεται η νέα δομή της βασικής και της αναλογικής σύνταξης. Ορίζεται ότι η αναλογική σύνταξη είναι το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στο ύψος των ασφαλιστικών εισφορών για τα έτη ασφάλισης από 1.1.2011 και εφεξής κάθε ασφαλισμένου που θεμελιώνει δικαίωμα μετά την 1.1.2015 σε φορείς κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο.

Η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να διευκρινίζεται σαφώς στο νόμο (α) ποια είναι η έννοια της θεμελίωσης και (β) να προβλέπεται ότι δικαιώματα που έχουν θεμελιωθεί πριν από το 2015 (έτος ορόσημο για το ΣχΝ) δεν θίγονται από τις διατάξεις αυτού.

Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 ρυθμίζεται η βασική σύνταξη Ισχύουν οι παρατηρήσεις της γενικής αξιολόγησης.

Στην περ. Β' του άρθρου 2 προβλέπεται ότι προϋπόθεση για τη χορήγηση της βασικής σύνταξης των ανασφάλιστων είναι να συντρέχουν τα προβλεπόμενα εισοδηματικά κριτήρια. Θα πρέπει να προσδιοριστεί, εάν αυτά θα ελέγχονται κατ' έτος ή άπαξ κατά την απονομή της σύνταξης.

Και εδώ ισχύει η παρατήρηση στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται τα θέματα της αναλογικής σύνταξης. Ισχύουν οι παρατηρήσεις της γενικής αξιολόγησης.

Ειδικά σε ότι αφορά τις συντάξιμες αποδοχές θα πρέπει μετά από την κατάργηση των δώρων να συνυπολογίζονται τα ποσά που τα αντικατέστησαν στις συντάξιμες αποδοχές.

Επιπλέον πρέπει να διευκρινιστεί ο συντελεστής ωρίμανσης, δεδομένου ότι μπορεί να επηρεάζει προς το καλύτερο τις συντάξιμες αποδοχές.

Και εδώ ισχύει η παρατήρηση στο άρθρο 1.

Άρθρο 4

Με το άρθρο αυτό ορίζεται το ποσό της αναλογικής σύνταξης που θα λάβουν όσοι ήταν ασφαλισμένοι έως 31.12.2010 και θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.2015. Για αυτή την κατηγορία ασφαλισμένων, το ποσό της αναλογικής σύνταξης έχει δύο τμήματα: (α) αυτό που υπολογίζεται με βάση τους παλιούς κανόνες και είναι αυτό που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης έως 31.12.2010 και (β) αυτό που υπολογίζεται με βάση τους νέους κανόνες για την αναλογική σύνταξη (άρθρο 3), που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης μετά την 1.1.2011.

Η ΟΚΕ επισημαίνει την ιδιαίτερη πολυπλοκότητα που θα υπάρχει για τον υπολογισμό της σύνταξης, όχι μόνον διότι η σύνταξη θα διασπάται σε δύο μέρη, αλλά και ενόψει της διαδοχικής ασφάλισης.

Και εδώ ισχύει η παρατήρηση στο άρθρο 1.

Με την παρ. 5 ορίζεται ότι η υπαγωγή των διαφορών ουσίας για τις συντάξεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγονται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι διατάξεις αυτές θέτουν ζήτημα αντισυνταγματικότητας.

Άρθρο 5

Ρυθμίζονται θέματα διαδοχικής ασφάλισης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αναμφίβολα δεν αποκαθιστούν το σύνολο των αδικιών που δημιουργεί σε πολλές περιπτώσεις η αλλαγή ασφαλιστικού φορέα. **Όμως βελτιώνουν σε αρκετές περιπτώσεις το ποσό της σύνταξης και κινούνται προς την ορθή κατεύθυνση.**

Άρθρα 6 έως 9

Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την πιστοποίηση της αναπηρίας. **Πρόκειται για ρυθμίσεις που κινούνται προς τη θετική κατεύθυνση**, διότι συμβάλλουν στην ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος και ενισχύουν την αιτιολόγηση των γνωματεύσεων των υγειονομικών επιτροπών.

Άρθρο 10

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται οι μεταβολές στα όρια ηλικίας, καθώς και τα ζητήματα των αναγνωριζόμενων χρόνων. Ισχύουν οι παρατηρήσεις της γενικής αξιολόγησης.

Επιπλέον, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι θα πρέπει να διευκρινιστεί ο τρόπος συνταξιοδοτικής αξιολόγησης των αναγνωριζόμενων χρόνων και, συγκεκριμένα, να οριστεί σε ποιες αποδοχές θα αντιστοιχούν οι χρόνοι αυτοί, προκειμένου για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης. Προτείνεται, σε όσες περιπτώσεις το ζήτημα αυτό δεν έχει ήδη νομοθετική ρύθμιση, να λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές που ο ασφαλισμένος έχει πριν συνταξιοδοτηθεί.

Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι την αναγνώριση χρόνου δικαιούται όποιος συνταξιοδοτείται μετά τη θέση του νόμου σε ισχύ.

Παράλληλα και ενόψει του μακρού χρόνου ασφάλισης που απαιτείται για την αύξηση του ποσοστού αναπλήρωσης της αναλογικής σύνταξης, η ΟΚΕ θεωρεί ότι ο χρόνος της στρατιωτικής θητείας, που είναι υποχρεωτική, πρέπει να αναγνωρίζονται χωρίς εξαγορά, ενδεχομένως με ένα ανώτατο όριο.

Άρθρο 15

Με το άρθρο 15 προβλέπεται, όπως αναφέρθηκε στη γενική αξιολόγηση, ότι: *«Από την 1.1.2011 το κράτος δεν καλύπτει κανένα τρέχον ή και μελλοντικό έλλειμμα των Επικουρικών Ταμείων, Κλάδων και των Επαγγελματικών Ταμείων, για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Όποτε προκύπτει έλλειμμα ή προβλέπεται έλλειμμα, οι συντάξεις προσαρμόζονται έτσι ώστε να εγγυάται η ισορροπία μεταξύ των παροχών και των εισφορών».*

Επισημαίνεται ότι η επικουρική ασφάλιση είναι δημόσια (πλην εξαιρέσεων). Όπως αναφέρεται και στη γενική αξιολόγηση την επικουρική ασφάλιση την έχει διαχειριστεί το Ελληνικό Δημόσιο και έχει επηρεασθεί από διάφορες οργανωτικές αλλαγές που έγιναν κατά καιρούς π.χ. την απορρόφηση ελλειμματικών κλάδων και ταμείων από το ΕΤΕΑΜ χωρίς μέριμνα για τη βιωσιμότητά του. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι τα προβλήματα βιωσιμότητας του ΕΤΕΑΜ, τα οποία είχε τονίσει στο παρελθόν⁶, δεν έχουν δυστυχώς αντιμετωπιστεί έως σήμερα.

Επιπλέον παρατηρείται ότι η διάταξη προκαλεί σύγχυση, διότι η επικουρική ασφάλιση δεν ενέχει στοιχεία άσκησης κοινωνικής πολιτικής και, συνακόλουθα, δεν είναι σαφές σε ποιο ακριβώς έλλειμμα αναφέρεται ο νομοθέτης. Ισχύει η παρατήρηση της γενικής αξιολόγησης.

---

⁶ Γνώμη 194, «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις».

Ακόμα, σημειώνεται ότι ενόψει του κανόνα με βάση τον οποίο επικουρική σύνταξη δικαιούνται όσοι λαμβάνουν κύρια και με δεδομένα τα νέα υψηλά όρια ηλικίας, οι αναλογιστικές μελέτες που θα εκπονηθούν για την επικουρική ασφάλιση θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τα νέα υψηλότερα όρια ηλικίας για την κύρια σύνταξη.

Άρθρο 17

Προβλέπεται η σύνταξη νέου Πίνακα ΒΑΕ έως την 1.7.2011. Παράλληλα όμως προβλέπεται: *«Όσοι απασχολούνται σε εργασίες ή επαγγέλματα τα οποία εξαιρούνται από το πίνακα των ΒΑΕ, εφόσον συμπληρώνουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης έως 31.12.2015, εξακολουθούν να υπάγονται στο καθεστώς συνταξιοδότησης των ΒΑΕ»*. Έτσι όμως δημιουργείται μεγάλη σύγχυση, διότι οι εργοδότες εργαζόμενων σε επαγγέλματα που απεντάχθηκαν δεν θα γνωρίζουν αν πρέπει να καταβάλλουν ή όχι τις εισφορές ΒΑΕ ή όχι, αφού το γεγονός της συμπλήρωσης των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης έως 31.12.2015 είναι μέλλον και αβέβαιο. Θα πρέπει να υπάρξει μεταβολή που να διορθώνει το πρόβλημα.

Άρθρο 19

Με τη ρύθμιση του α' εδαφίου της παρ. 1 επιδιώκεται η αύξηση των εσόδων του Κλάδου Υγείας του ΟΓΑ. Η ρύθμιση θα ενισχύσει τα έσοδα του κλάδου, αλλά δεν αρκεί για την κάλυψη των δαπανών. Κρίνεται αναγκαία η επέμβαση της Πολιτείας για τον δραστικό περιορισμό της σπατάλης, που άλλωστε υπάρχει σε πολλούς κλάδους υγείας ασφαλιστικών ταμείων.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη ρύθμιση που αναφέρεται στον αποκλεισμό των αγροτών από την είσπραξη κοινοτικών ενισχύσεων, στην περίπτωση που αυτοί δεν προσκομίζουν βεβαίωση από τον ΟΓΑ ότι έχουν εξοφλήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους. Η διάταξη έρχεται σε αντίθεση με τις κείμενες διατάξεις κοινοτικές, σύμφωνα με τις οποίες, απαγορεύεται κάθε περιορισμός στην είσπραξη των κοινοτικών επιδοτήσεων των αγροτών.

Θα πρέπει επιπλέον να προβλεφθεί ότι τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των γυναικείων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων υπάγονται αποκλειστικά στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α.

Άρθρο 20

Με το άρθρο 20 ρυθμίζεται το λεγόμενο «εργόσημο». Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ασφάλιση μέσω του εργόσημου πρέπει να αφορά μόνον όσους εργάζονται περιστασιακά και όσους δεν έχουν σταθερό εργοδότη. Αντιθέτως, δεν υπάρχει λόγος μεταβολής του τρόπου ασφάλισης όσων εργάζονται σταθερά στον ίδιο εργοδότη.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι υπαρκτός ο κίνδυνος στρεβλώσεων της ασφάλισης δια της αγοράς και εξαγοράς εργοσήμων από πρόσωπα που δεν ανήκουν στις κατηγορίες του άρθρου 20 αλλά επιδιώκουν να δημιουργήσουν χρόνο ασφάλισης.

Παράλληλα, δεν διευκρινίζεται στο νόμο ποια θα είναι η συνταξιοδοτική αντιμετώπιση του χρόνου ασφάλισης με εργόσημο.

Τέλος, επισημαίνεται η σύγκυση που θα προκληθεί εξαιτίας της ύπαρξης διαφορετικών εργοσήμων π.χ. με εισφορές 10% για τον ΟΓΑ και 20% για το ΙΚΑ.

Άρθρο 26

Παρ. 2

Προβλέπονται τα εξής: «Η εκ μέρους του εργοδότη παροχή οικονομικών καινήτρων πάσης φύσεως σε εργαζόμενους που έχουν συμπληρώσει ή συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, με σκοπό την αποχώρηση από την επιχείρηση και τη συνταξιοδότηση, γνωστοποιείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία καταβολής αυτής της παροχής στην αρμόδια ΔΟΥ του εργαζόμενου. Στην περίπτωση αυτή το οικονομικό αυτό κίνητρο υπάγεται στο άρθρο 8 παρ. 14 του ν. 3842/2010 (Α□ 58).».

Ενόψει του γεγονότος ότι η τελευταία αυτή διάταξη προβλέπει την υψηλή φορολόγηση με ποσοστό από 50% έως 90% των παροχών σε χρήμα (μπόνους), η ΟΚΕ εκφράζει την απορία της αν αυτή η αντιμετώπιση επιφυλάσσεται και σε παροχές του εργοδότη πρόσθετες της αποζημίωσης απόλυσης.

Άρθρο 32

Παρ. 6

Προβλέπεται η σύσταση Δευτεροβάθμιας Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής η οποία είναι αρμόδια να γνωματεύει επί θεμάτων νοσηλείας στο εξωτερικό ασθενών ασφαλισμένων ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας Γ.Γ.Κ.Α. Στο εδάφιο Δ της παρ. αυτής προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ένστασης ενώπιον της επιτροπής αυτής και από τον διευθυντή του ασφαλιστικού φορέα. Δεδομένου ότι τις

περισσότερες φορές στην Επιτροπή αυτή θα προσφεύγουν πρόσωπα που θα έχουν μεγάλη ανάγκη προστασίας, τόσο ιατρικής αλλά και κοινωνικής, σκόπιμο είναι να εξεταστεί το ενδεχόμενο να μην χωρεί κατά των αποφάσεών της ένσταση από το διευθυντή του ασφαλιστικού φορέα. Στην παρ.1 εδάφ.στ' στο συντονιστικό συμβούλιο παροχών υγείας ο αναπληρωτής του εκπροσώπου των εργοδοτών θα πρέπει να υποδεικνύεται και από τον ΣΕΤΕ.

Άρθρο 33

Παρ. 10

Ρυθμίζονται θέματα ελέγχου δαπανών υγείας. Το άρθρο 33 παρ. 10 προβλέπει τη δυνατότητα των φορέων να διενεργούν συμπληρωματικούς ελέγχους προς εκείνους που διενεργούνται σε συνεργασία με την ΥΠ.Ε.Δ.Υ.Φ.Κ.Α (Υπηρεσία Ελέγχου Δαπανών Υγείας Φορέων). Σκόπιμο θα ήταν να προβλέπεται και η δυνατότητα ελέγχου από τους ίδιους τους φορείς ακόμα και εάν δεν είναι συμπληρωματικός.

Άρθρο 37

Ρυθμίζεται η έκταση της υποχρέωσης του Κράτους να χρηματοδοτεί την ασφάλιση από την 1.1.2015 και εφεξής. Ισχύουν οι παρατηρήσεις της γενικής αξιολόγησης.

Άρθρο 40

Προβλέπεται η καταβολή συντάξεων, μισθών και εισφορών μέσω του τραπεζικού συστήματος. Αναφορικά με την καταβολή των συντάξεων θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για τους δικαιούχους που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς εύκολη πρόσβαση σε τραπεζικό ίδρυμα, ώστε να μην απαιτείται η μετακίνησή τους για την είσπραξη της σύνταξης.

Επιπλέον, με την παρ. 2 ορίζεται ότι η καταβολή μέσω τραπεζής μισθού και εισφορών θα γίνεται ταυτόχρονα. Έτσι όμως δημιουργείται αντίθεση με τα ισχύοντα σήμερα, δηλαδή με την προθεσμία ενός μηνός από την καταβολή του μισθού για την καταβολή των εισφορών στο ΙΚΑ. Επιπλέον, ο μισθός μπορεί να καταβάλλεται είτε κατά μήνα, είτε κατά εβδομάδα κ.α., ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές στο ΙΚΑ καταβάλλονται πάντοτε κατά μήνα και, όπως προαναφέρθηκε, εντός μηνός από την καταβολή του μισθού.

Άρθρο 55

Προβλέπεται η σύσταση της Ειδικής Επιτροπής Ρύθμισης Εσόδων. Η Επιτροπή αυτή δεν έχει νόημα να εφαρμόζει απλώς τις διατάξεις για τη ρύθμιση εισφορών, αρμοδιότητα που μπορεί να ασκηθεί από τα ήδη προβλεπόμενα όργανα, αλλά σκοπός της ύπαρξής της θα ήταν να προβαίνει σε ειδικές ρυθμίσεις σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες οφείλονται υψηλότατα ποσά εισφορών και κρίνεται ότι μόνον μέσω ενός ιδιαίτερου διακανονισμού μπορεί και να αποπληρωθεί το χρέος των εισφορών και να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας σε μία επιχείρηση που δεν έχει οικονομική ευρωστία. Εξυπακούεται ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής σε μία τέτοια περίπτωση θα πρέπει να είναι απολύτως και ειδικά αιτιολογημένες. Θα πρέπει, τέλος, να προβλεφθεί η συμμετοχή ενός εκπροσώπου των αγροτών.

Ειδικά οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις κάθε βαθμού και οι Συνεταιριστικές Εταιρείες του Ν. 2810/2000, οι οποίες απώλεσαν το δικαίωμα ένταξης στο άρθρο 30 του Ν. 3698/08 προτείνεται να μπορούν να ενταχθούν εκ νέου στην ρύθμιση του παραπάνω νόμου.

Σχετικά με το ζήτημα της ρύθμισης οφειλών, η ΟΚΕ υποβάλλει την πρόταση ειδικά για όσες αιτήσεις υποβληθούν στα κρίσιμα έτη 2011, 2012 και 2013 να προβλέπεται ο διπλάσιος αριθμός δόσεων.

Τέλος, και όσον αφορά την Ειδική Επιτροπή ρύθμισης εσόδων κρίνεται επιβεβλημένη η παρουσία του ΣΕΤΕ σε αυτή την Επιτροπή

Άρθρο 57

Ρυθμίζονται τα θέματα της τμηματικής εξόφλησης οφειλών προς τους ασφαλιστικούς φορείς.

Στην παρ. 4 στο δεύτερο εδάφιο μετά τη φράση «τέσσερις (4) συνεχόμενους μήνες» να προστεθεί, αναλόγως όπως και στη παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η φράση «ή για τους οφειλέτες του ΟΓΑ έξι (6) μήνες».

Επίσης στο τέλος της ίδιας παρ. 4 να προστεθεί εδάφιο, ανάλογο της παρ. 3 ως εξής: «Σε περίπτωση μηχανογραφικής εφαρμογής συστημάτων υπολογισμού των εισφορών σε διμηνιαία βάση ή εξαμηνιαία για τον ΟΓΑ η καταβολή γίνεται σε ισόποσες είκοσι τέσσερις (24) διμηνιαίες δόσεις ή για τον ΟΓΑ οκτώ (8) εξαμηνιαίες».

Άρθρο 61

Αφορά στην καταβολή της σύνταξης εάν υπάρχουν οφειλές. Με την παρ. 2 ορίζεται, ότι η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία, που ορίζουν οι καταστατικές διατάξεις του ασφαλιστικού φορέα, αν το οφειλόμενο ποσό δεν είναι μεγαλύτερο των είκοσι (20) μηνιαίων συντάξεων κατώτατων ορίων.

Όταν δεν υπάρχουν κατώτατα όρια θα πρέπει να γίνεται ειδική ρύθμιση, όπως π.χ. για τον ΟΓΑ, για τον οποίο προτείνεται να ισχύει ως όριο το ποσό των είκοσι (20) βασικών συντάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 του σχεδίου νόμου.

Επιπλέον, θα πρέπει να διευκρινιστεί εάν και πώς θα εξακολουθούν να ισχύουν τα προβλεπόμενα σήμερα κατώτατα όρια συντάξεων παράλληλα με το κατώτατο όριο του άρθρου 3 παρ. 3 (το άθροισμα βασικής και αναλογικής σύνταξης δεν μπορεί να ξεπερνά το 15πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη, όπως καθορίζεται από την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 2015, αναπροσαρμοζόμενο εφεξής κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων - σήμερα 495 ευρώ).

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρα 73 και 74

Μεσολάβηση -Διαιτησία

Με το άρθρο 73 ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία προσφυγής στον ΟΜΕΔ και, συγκεκριμένα, τροποποιείται το άρθρο 16 του Ν. 1876/90 κατά τρόπον ώστε η προσφυγή στη διαιτησία να μην είναι πλέον δυνατή η μονομερής προσφυγή των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων όταν αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης.

Με το άρθρο 74 ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εκλογή μεσολαβητών - διαιτητών.

Ά Άποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Με τη νέα ρύθμιση καταλύεται το ισχύον προστατευτικό θεσμικό πλαίσιο σε περίπτωση που οι εργαζόμενοι δεν καλύπτονται από οικεία ΣΣΕ. Με την κατάργηση του δικαιώματος της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία από την πλευρά των εργαζομένων για την κατάρτιση οποιασδήποτε μορφής ΣΣΕ οι εργασιακές σχέσεις σε περίπτωση που δεν καλύπτονται από οικεία ΣΣΕ κλαδική ομοιοεπαγγελματική επιχειρησιακή (γύρω στο 15-20%) θα ορίζονται εφεξής από τις ατομικές συμβάσεις. Η ανάγκη προσφυγής σε αυτόν τον μηχανισμό από την πλευρά των εργαζομένων ήταν και η φιλοσοφία της προστασίας τους σε περιπτώσεις αποτυχίας κατάρτισης ΣΣΕ με δεδομένο ότι μόνο η ΣΣε και η Δ.Α ως προς το κανονιστικό της μέρος έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου υπέρ του εργαζόμενου και οι διατάξεις τους είναι υποχρεωτικές για τα συμβαλλόμενα μέρη (συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών).

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Ν. 1876/1990, που τροποποιείται ως άνω, ψηφίστηκε από το σύνολο του ελληνικού κοινοβουλίου καθιερώνοντας τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις, σύμφωνα και με το άρθρο 22 του Συντάγματός.

Εξάλλου η εν λόγω κατάργηση εγείρει και ζητήματα αντίθεσης στο άρθρο 22 του Συντάγματος που κατοχυρώνει τη συλλογική αυτονομία και τις ελεύθερες διαπραγματεύσεις. Η ανάγκη μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία από τους εργαζόμενους γίνεται αποκλειστικά στις περιπτώσεις όπου η πρόταση του

μεσολαβητή απορρίπτεται από τον εργοδότη, επομένως η έννοια της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία δεν είναι ακριβής.

Εν πάσει περιπτώσει θα μπορούσε αντί της καταργήσεως να προστεθεί η δυνατότητα και των εργοδοτικών οργανώσεων να έχουν το δικαίωμα της δυνατότητας προσφυγής στην Διαιτησία.

Β' Αποψη:

Η δυνατότητα προσφυγής στη διαιτησία (έως το τέλος του 2013, ως έτους ορόσημου για τη διάρκεια της κρίσης) πρέπει να δίνεται για μια μόνο φορά στην τριετία για κάθε μέρος χωριστά (εργαζόμενοι-εργοδότες).

Ως προς την εκλογή των μεσολαβητών - διαιτητών αυτή πρέπει να γίνεται με κοινή συμφωνία, με την κατάρτιση καταλόγου κοινής επιλογής των μερών. Αν η προσπάθεια σύνταξης κοινού καταλόγου αποτύχει θα πρέπει να γίνεται και δεύτερη προσπάθεια και εάν αποτύχει και αυτή, θα μπορεί να γίνεται κλήρωση. Οι διαιτητές θα πρέπει να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους και θα πρέπει να αποφασίζουν μόνο για μισθολογικά θέματα και όχι θεσμικά.

Γ' Αποψη:

Η Ελλάδα έχει κυρώσει διεθνείς συμβάσεις, που εγγυώνται τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και αποδοκιμάζουν την υποχρεωτική διαιτησία. Όμως, στη χώρα μας επικρατεί ακόμη σήμερα προσέγγιση της υποχρεωτικής ρύθμισης των συλλογικών διαφορών εργασίας από ένα όργανο διαιτησίας. Η προτεινόμενη στο παρόν Νομοσχέδιο ρύθμιση ανταποκρίνεται κατά μεγάλο μέρος στις συμβάσεις αυτές, όπως σωστά σημειώνεται και στην Εισηγητική Έκθεση του Νομοσχεδίου.

Άρθρο 75

Παρ. 1

Όρια ομαδικών απολύσεων

Με την παρ. 1 αυξάνονται τα όρια των ομαδικών απολύσεων σε 6 από 4 εργαζόμενους μηνιαίως για τις επιχειρήσεις με πάνω από 20 εργαζόμενους και σε 5% από 2% για τις επιχειρήσεις με προσωπικό πάνω από 150 άτομα, όριο που ίσχυε για τις με πάνω από 200 εργαζόμενους.

Α Αποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Τα νέα ποσοστά είναι υπερβολικά και δεν συνάδουν ούτε με το πνεύμα της κοινοτικής οδηγίας 75/129, η οποία αφορά κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις.

Εξάλλου το μνημόνιο αναφέρεται σε ποσοστό 4% και όχι 5%. Ενόψει της επικρατούσας εργασιακής ανασφάλειας ένα τόσο υψηλό ποσοστό κρίνεται δυσανάλογο, ιδιαίτερα επαχθές και ως επιβάρυνση αποκλειστικά και μόνο των εργαζομένων. Εξάλλου η διευκόλυνση των απολύσεων δεν βοηθά την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Επιπλέον, ενώ με τις ρυθμίσεις του Σχεδίου Νόμου ενισχύονται οι απολύσεις, δεν προβλέπεται καμία αντιστάθμιση υπέρ των εργαζομένων. Αντιθέτως θα πρέπει:

(α) Να υπάρχουν μέτρα ασφαλούς επανένταξης των απολυόμενων στην αγορά εργασίας με τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση και στοχευμένες ενεργητικές πολιτικές προστασίας. Τέτοια μέτρα θα έπρεπε να έχουν εξασφαλιστεί και στο πλαίσιο του μνημονίου.

(β) Να ληφθούν μέτρα που προωθούν τις προσλήψεις,

(γ) Να τεθούν ασφαλιστικές δικλείδες στις ομαδικές απολύσεις μέσω της ρητής στο νόμο προβλέψεως των κοινωνικών κριτηρίων απολύσεων, ήτοι: τα οικογενειακά βάρη, η ύπαρξη μονογονεϊκής οικογένειας, η αρχαιότητα, οι δυσκολίες εξεύρεσης νέας απασχόλησης, τα επαγγελματικά προσόντα. Αν αυτά δεν τηρούνται η απόλυση πρέπει να θεωρείται άκυρη ως καταχρηστική.

(δ) Να εισαχθεί η υποχρέωση αιτιολόγησης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

(ε) Να θεσπιστεί μία ασφαλής επανένταξη των απολυμένων για οικονομοτεχνικούς λόγους όπου θα δίδονται κίνητρα προτεραιότητας με ειδικές τοπικές κλαδικές συμφωνίες.

B' Άποψη:

Η προτεινόμενη διάταξη συνάδει με τη ρύθμιση του ορίου των ομαδικών απολύσεων σε ποσοστό «έως 10%», που είναι το κοινοτικό όριο βάσει της Ευρωπαϊκής Οδηγίας.

Επισημαίνουμε ωστόσο ότι το όριο θα μπορούσε να είναι 4% χωρίς αλλαγή των λοιπών μεγεθών που περιλαμβάνονται στην διάταξη. Με τη μείωση του ορίου από 5% σε 4% συνάδει και το απόλυτο όριο των 6 εργαζομένων για επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 150 άτομα ($150 \times 4\% = 6$).

Παρ. 2

Μείωση χρόνου προειδοποίησης στην απόλυση

Με την παρ. 2 μειώνονται οι χρόνοι προειδοποίησης για την καταγγελία της σύμβασης εργασίας.

Α Αποψη(πλειοψηφούσα άποψη) :

Πρόκειται για μία ακόμα διευκόλυνση των εργοδοτών να καταγγέλλουν τις εργασιακές συμβάσεις με την τήρηση μειωμένου χρόνου προειδοποίησης. Πέραν της μείωσης του χρόνου προειδοποίησης θα υπάρχει και επίπτωση στο ποσό της αποζημίωσης απόλυσης, χωρίς - όπως ανωτέρω αναφέρθηκε - την πρόβλεψη ουδεμίας αντισταθμιστικής ωφέλειας για τους εργαζόμενου και χωρίς την πρόβλεψη της αιτιολογημένης απόλυσης. Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι με τη νέα ρύθμιση τίθεται ζήτημα προσβολής του περιουσιακού δικαιώματος των εργαζομένων στην αποζημίωση απόλυσης (άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην ΕΣΔΑ), δεδομένου ότι η καταβολή της αποζημίωσης εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας στον εργοδότη. Υπό αυτό το πρίσμα, η παρούσα ρύθμιση θα μπορούσε να ισχύει μόνον μελλοντικά για το υπόλοιπο υπηρεσίας στον εργοδότη από την ισχύ της διάταξης και εφεξής.

Β' Άποψη:

Όσον αφορά το ζήτημα του υπολογισμού του ύψους καταβολής των αποζημιώσεων, η προσέγγιση που προτείνεται, δηλαδή η μείωση του χρόνου προειδοποίησης, δίνει πρακτική διέξοδο στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Μνημόνιο, χωρίς να συνεπάγεται τη μείωση του ποσού της αποζημίωσης απόλυσης.

Παρ' όλα αυτά, το διάστημα προειδοποίησης που υπερβαίνει τους 3 μήνες θεωρείται από πρακτικής πλευράς μη ρεαλιστικό στο περιβάλλον εργασίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που αποτελούν και το μεγαλύτερο μέρος των εργοδοτών στην χώρα μας. Επομένως προτείνουμε να τεθεί το 3μηνο ως ανώτατο όριο προειδοποίησης σε κάθε περίπτωση και να περιλαμβάνει και τους χρόνους αδειών.

Παρ. 3

Καταβολή της αποζημίωσης απόλυσης σε δόσεις

Με την παρ. 3 προβλέπεται η υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλλει ως τμήμα της αποζημίωσης απόλυσης του μισθούς τουλάχιστον 2 μηνών - ενώ κατά το

ισχύον καθεστώς είναι 6 μήνες - και η καταβολή του υπολοίπου μπορεί να γίνει σε διμηνιαίες δόσεις, ενώ το ισχύον καθεστώς προβλέπεται καταβολή του υπολοίπου σε 3 τριμηνιαίες δόσεις. Εξαλείφεται η πρόβλεψη περί ακυρότητας της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας σε περίπτωση παραβίασης αυτής της υποχρέωσης.

Α Αποψη(πλειοψηφούσα άποψη):

Εκφράζεται έντονη αντίθεση στη ρύθμιση και, κυρίως, στην εξάλειψη της πρόβλεψης για ακυρότητα της απόλυσης. Υπό το ισχύον καθεστώς αν δεν καταβάλλεται η αποζημίωση στο ακέραιο του οριζόμενου χρονικού διαστήματος που αντιστοιχούσε σε 6 μήνες ή αν δεν καταβαλλόταν έστω μία δόση, η απόλυση θεωρείται άκυρη. Απαιτείται η διατήρηση του ισχύοντος πλαισίου και η επαναφορά της ακυρότητας απόλυσης σε περίπτωση μη καταβολής ή εκπρόθεσμης καταβολής των δόσεων με συγκεκριμένο αριθμητικό όριο.

Β' Άποψη:

Η εν λόγω διάταξη, με την οποία ρυθμίζεται ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης (σε δόσεις), μπορεί να διευκολύνει τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και θέλουν να μειώσουν το προσωπικό τους λόγω της οικονομικής κρίσης. Τις βοηθά έτσι να μην οδηγηθούν στο οριστικό κλείσιμο, και να περισωθεί κάποια δραστηριότητα. Επιπλέον δεν τίθενται ζητήματα αντίθεσης στις διεθνείς συμβάσεις.

Παρ. 4-7

Αυτασφάλιση απολυόμενων με μερική επιβάρυνση εργοδότη

Προβλέπεται η υποχρέωση καταβολής μέρους των εισφορών αυτασφάλισης από τον εργοδότη για όσους απολύει ηλικίας 55 έως 64 ετών, με παράλληλη δυνατότητα του ΟΑΕΔ να καταρτίζει προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης για την κάλυψη της υπόλοιπης εισφοράς και προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 3833/2010 για την διατήρηση των θέσεων εργασίας των εργαζομένων αυτής της ηλικίας.

Η ρύθμιση θα λειτουργήσει ως «κίνητρο» απόλυσης εργαζομένων που δεν έχουν συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας τους.

A' Αποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Οι διατάξεις αυτές θίγουν εργασιακά δικαιώματα και παράλληλα θα συντελέσουν σε κοινωνικές εντάσεις και σε κλονισμό της κοινωνικής ειρήνης, αφού παρέχουν ευχέρεια αντικατάστασης των «ακριβών» ηλικιωμένων εργαζόμενων με φθηνό εργατικό δυναμικό (κάτω των 25 ετών, όπως αναφέρεται στην αμέσως επόμενη ρύθμιση).

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τεθούν ασφαλιστικές δικλείδες:

(α) να απαγορεύονται οι νέες προσλήψεις φθηνού ή άλλου εργατικού δυναμικού και ειδικών ηλικιών κάτω των 25 ετών που κατά την επόμενη ρύθμιση αμείβεται χαμηλότερα από το κατώτατο όριο, όταν προηγήθηκαν απολύσεις

(β) το 64^ο έτος πρέπει να ανέλθει στο 65^ο, ώστε να ταυτίζεται με το όριο συνταξιοδότησης.

(γ) επιπλέον, όπου προβλέπεται δυνατότητα του ΟΑΕΔ να καταρτίζει προγράμματα για τα πρόσωπα αυτά, να μετατραπεί σε υποχρέωσή του.

B' Αποψη:

Αν εφαρμοστεί η διάταξη θα πρέπει να οριστεί ρητά ότι το κόστος αυτασφάλισης θα καλύπτει ασφάλιση στην κατώτερη κλάση του ασφαλιστικού φορέα, και θα έχει διάρκεια τόση, ώστε το κόστος για τον εργοδότη να μην ξεπερνάει ένα ποσοστό 33% του κόστους αποζημίωσης απόλυσης. Διαφορετικά εάν η διατύπωση της ρύθμισης δεν βελτιωθεί είναι βέβαιο ότι θα έχει ως αποτέλεσμα οι μεγάλης ηλικίας άνεργοι να είναι ανεπιθύμητοι από οποιοδήποτε εργοδότη, και να καθίσταται βέβαιο ότι δεν θα μπορέσουν να επαναπροσληφθούν από το φόβο του υπερβολικού κόστους σε περίπτωση απόλυσης. Τούτο θα συμβεί επειδή το κόστος κάλυψης αυτασφάλισης θα οφείλεται από τον εργοδότη για μεγάλο διάστημα και εάν ακόμη ο εργαζόμενος έχει σε αυτόν προϋπηρεσία ολίγων μηνών ή 1-2 ετών.

Στην παρ. 7, όπου προβλέπεται μέγιστο όριο απολύσεων 10% για τους εργαζόμενους ηλικίας 55 έως 64 ετών, πρέπει να διευκρινιστεί το διάστημα για το οποίο θα υπολογίζεται το ανωτέρω ποσοστό (πχ. έτος), εκτός εάν η ρύθμιση αναφέρεται αποκλειστικά στις ομαδικές απολύσεις, οπότε ορθότερο θα ήταν να γίνει παραπομπή στη σχετική παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου.

Παρ. 8

Νεοπροσλαμβανόμενοι έως 25 ετών

Προβλέπεται η υπό όρους επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών από τον ΟΑΕΔ των νεοπροσλαμβανόμενων έως 25 ετών που αμείβονται με 84% του κατώτατου βασικού μισθού ή ημερομισθίου της ΕΓΣΣΕ.

Α' Αποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Εκφράζεται έντονη αντίθεση στη ρύθμιση αυτή, η οποία θέτει ζητήματα αντισυνταγματικότητας αλλά και αντίθεσης στις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η χώρα. Επιπλέον θέτει και ζήτημα άνισης μεταχείρισης εις βάρος των νέων. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της χώρας κατοχυρώνεται το δικαίωμα σε ίση και δίκαιη αμοιβή, ενώ το ίδιο δικαίωμα προστατεύεται από διεθνείς συμβάσεις και κοινοτικές οδηγίες. Επομένως, αμοιβή των νέων δεν πρέπει να είναι κατώτερη του βασικού μισθού, όπως κάθε φορά ορίζεται από την ΕΓΣΣΕ.

Σε κάθε περίπτωση, ισχύει η προηγούμενη παρατήρηση: Η διάταξη δημιουργεί μεγάλο κίνδυνο να απολύονται εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας (που όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω αν είναι άνω των 55 ετών κοστίζουν περισσότερο στον εργοδότη εξαιτίας της αυτασφάλισης) ώστε να προσλαμβάνονται οι χαμηλότερα αμειβόμενοι νέοι.

Β' Αποψη:

Αν η ρύθμιση αυτή, που λειτουργεί εις βάρος των νέων εργαζόμενων, παραμείνει τότε θα πρέπει να υπάρξει ρητή υποχρέωση και ικανή και αναγκαία συνθήκη καταβολής από τον ΟΑΕΔ του υπολειπόμενου ποσού αναπλήρωσης του κατώτατου ορίου μισθού ή ημερομισθίου - φυσικά και με τις ανάλογες ρήτρες και προϋποθέσεις. Επιπλέον, προτείνεται ο χρονικός περιορισμός ισχύος της διάταξης αυτής, μέχρι το έτος 2013. Στην περίπτωση που οι οικονομικές δυνατότητες του ΟΑΕΔ δεν μπορούν να καλύψουν όλο το εύρος μια τέτοιας παρέμβασης, προτείνεται να περιοριστεί το μέτρο σε ένα συγκεκριμένο αριθμό νομών που εμφανίζουν τους μεγαλύτερους δείκτες ανεργίας.

Παρ. 9

Μαθητευόμενοι

Προβλέπεται η αμοιβή των εργαζόμενων με συμβάσεις μαθητείας διάρκειας έως ενός έτους, ηλικίας από 15 έως 18 ετών, με το 70% του κατώτατου βασικού μισθού ή ημερομισθίου της ΕΓΣΣΕ, με ασφάλιση κατά της ασθένειας και του ατυχήματος, ενώ προβλέπονται και χρονικά όρια της απασχόλησής τους.

Α Αποψη (πλειοψηφούσα άποψη):

Πρέπει να γίνει διάκριση στην παρούσα ρύθμιση ανάμεσα στη σύμβαση μαθητείας, η οποία έχει σκοπό την εκπαίδευση του μαθητευόμενου (γνήσια σύμβαση μαθητείας) και στη σύμβαση μαθητευόμενου, η οποία αποτελεί καθαρά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας του μαθητευόμενου και εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Θα μπορούσε να γίνεται η ρύθμιση του ποσού για τις συμβάσεις αυτές με την υπογραφή μιας σύμβασης μεταξύ του οικείου κλάδου ή επαγγέλματος για τον καθορισμό της αμοιβής χαμηλότερης από την οικεία ΣΣΕ, και όχι την ΕΣΣΕ, εκτός αν υπάρχουν ευνοϊκότερες διατάξεις. Μόνο εάν αφορά γνήσια μαθητεία να συμπεριληφθεί νέα διάταξη στην προσεχή ΕΣΣΕ. Η ασφάλισή τους πρέπει να είναι πλήρης για όλους τους ασφαλιστικούς κινδύνους.

Β' Αποψη:

Ο νόμος δεν προβλέπει σήμερα συγκεκριμένη διάρκεια για τη σύμβαση μαθητείας. Με την προτεινόμενη διάταξη, είναι θετικό ότι συγκεκριμενοποιείται για πρώτη φορά σε νομοθετικό κείμενο η διάρκεια της σύμβασης μαθητείας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1 έτος, ενώ όσον αφορά τους όρους και τις προϋποθέσεις της, επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρ. 5 του Ν. 1837/1989 για τη ρύθμιση της νόμιμης απασχόλησης των ανήλικων εργαζόμενων.